

Ασθενείς με καρκίνο και νόσος COVID-19

Οι ασθενείς με καρκίνο θεωρούνται ως μια από τις πιθανά ευπαθείς ομάδες πληθυσμού όσον αφορά τη νόσο COVID-19, με αυξημένη πιθανότητα να εμφανίσουν τη λοίμωξη αλλά και με μεγαλύτερο κίνδυνο σοβαρής νόσου σε σχέση με τον γενικό πληθυσμό. Αυτή η υπόθεση οφείλεται στην γνωστή συσχέτιση της χορήγησης χημειοθεραπείας ή άλλων αντινεοπλασματικών θεραπειών αλλά και την πιθανή επίδραση του ίδιου του καρκίνου με κάποιο βαθμό καταστολής του ανοσοποιητικού συστήματος. Όμως τα δεδομένα που υπάρχουν για να στηρίξουν αυτή την υπόθεση είναι λίγα. **Αντίθετα, δύο πρόσφατες μελέτες φαίνεται να υποστηρίζουν ότι ίσως οι ασθενείς με καρκίνο να μην είναι περισσότερο ευάλωτοι απέναντι στον ιό λόγω του καρκίνου ή της χημειοθεραπείας, αλλά μάλλον λόγω της παρουσίας άλλων παραγόντων κινδύνου όπως η ηλικία και άλλα υποκείμενα νοσήματα.** Οι Καθηγητές της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, **Ευστάθιος Καστρίτης** και **Θάνος Δημόπουλος** (Πρύτανης ΕΚΠΑ), συνοψίζουν τα κύρια ευρήματα αυτών των μελετών.

Η πρώτη μελέτη αφορά μια προοπτική ανάλυση που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό Breast Cancer Research και προέρχεται από το μητρώο που δημιουργήθηκε στο δίκτυο νοσοκομείων Institut Curie (ICs) του Παρισιού, στη Γαλλία, και περιέλαβε όλους τους ασθενείς με καρκίνο του μαστού με αποδεδειγμένη ή ύποπτη λοίμωξη COVID-19. Η ανάλυση αφορούσε 76 ασθενείς που εντάχθηκαν στο μητρώο και που λάμβαναν θεραπεία για καρκίνο του μαστού κατά την περίοδο από 13 Μαρτίου έως 25 Απριλίου 2020. Συνολικά, 59 ασθενείς διαγνώστηκαν με COVID-19, είτε με θετική δοκιμασία για RNA του SARS-CoV-2 (41 ασθενείς) ή με βάση ακτινολογικά ευρήματα (18 ασθενείς). Μεταξύ αυτών των ασθενών με COVID-19, 63% (37/59) λάμβαναν θεραπεία για μεταστατικό καρκίνο του μαστού. Εν τω μεταξύ, επιπλέον 17 ασθενείς ανέφεραν συμπτώματα ύποπτα για COVID-19 που όμως δεν επιβεβαιώθηκαν με διαγνωστικό τεστ RNA και / ή αξονική τομογραφία θώρακος και από τους οποίους κανείς δεν χρειάστηκε νοσηλεία. Μεταξύ των 28 ασθενών που είχαν υποβληθεί σε αξονική τομογραφία, οι περισσότεροι δεν είχαν ή είχαν περιορισμένη σε έκταση πνευμονική νόσο από την COVID-19. Επιπλέον, δεν παρατηρήθηκε σημαντική συσχέτιση μεταξύ της παρουσίας μεταστάσεων στους πνευμόνων και της έκτασης της πνευμονίας από COVID-19. Από τους 59 ασθενείς με COVID-19, 47% (28/59) νοσηλεύτηκαν, ενώ 10% (6/59) μεταφέρθηκαν σε ΜΕΘ. Κατά την στιγμή της ανάλυσης, 76% (45/59) των ασθενών είχαν βελτιωθεί ή αναρρώσει, 17% (10/59) ήταν ακόμα υπό παρακολούθηση και 7% (4/59) κατέληξε από COVID-19. Μεταξύ αυτών που κατέληξαν, δύο ασθενείς είχαν λάβει πολλαπλές γραμμές θεραπείας για μεταστατικό καρκίνο του μαστού, μια ασθενής είχε πρόσφατα ξεκινήσει ενδοκρινική θεραπεία πρώτης γραμμής και μια ασθενής λάμβανε προεγχειρητική χημειοθεραπεία. **Μια διερευνητική ανάλυση έδειξε ότι η ηλικία άνω των 70 ετών και η υπέρταση συσχετίστηκαν σημαντικά με τη σοβαρότητα της COVID-19 και την είσοδο σε ΜΕΘ ή θάνατο.** Αν και η μελέτη δεν μπορεί να προσδιορίσει τη συχνότητα εμφάνισης της λοίμωξης COVID-19 σε ασθενείς με καρκίνο του μαστού, σε σύγκριση με τον αριθμό των ασθενών που παρακολουθούνται και λαμβάνουν θεραπεία για καρκίνο του μαστού στα νοσοκομεία αυτά ο μικρός αριθμός διαγνωσμένων περιπτώσεων υποδηλώνει ότι μάλλον ασθενείς με καρκίνο του μαστού δεν να διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο από τον γενικό πληθυσμό. Αυτό θα μπορούσε πιθανώς οφείλεται και σε πολύ αυστηρότερη εφαρμογή των κοινωνικών αποστάσεων από ασθενείς με καρκίνο. Είναι σημαντικό ότι δεν βρέθηκε καμία συσχέτιση μεταξύ ιστορικού ακτινοθεραπείας και της ακτινολογικής έκτασης

νόσου ή της έκβασης. Η ανάλυση αυτή όμως έχει σημαντικούς περιορισμούς καθώς περιλαμβάνει μικρό αριθμό ασθενών.

Μια μεγαλύτερη μελέτη δημοσιεύθηκε στο περιοδικό Lancet, οποία μάλιστα συμπεριέλαβε ασθενείς με καρκίνο την ίδια περίπου περίοδο (από 18 Μαρτίου έως τις 26 Απριλίου 2020), αλλά στο Ηνωμένο Βασίλειο. Σε αυτή την μεγαλύτερη προοπτική μελέτη παρατήρησης, εντάχθηκαν όλοι οι ασθενείς με ενεργό καρκίνο που διαγνώστηκαν με COVID-19, στο πλαίσιο του δικτύου που συμμετείχε στο Πρόγραμμα Παρακολούθησης του Κορωνοϊού σε ασθενείς με Καρκίνο του του HB (UKCCMP). Αναλύθηκαν τα δεδομένα από 800 ασθενείς με διάγνωση καρκίνου και συμπτωματική νόσο COVID-19 με θετική δοκιμασία με RT-PCR για τον SARS-CoV-2. Περίπου οι μισοί από τους ασθενείς είχαν μεταστατικό καρκίνο. Από το σύνολο των 800 ασθενών, 412 (52%) ασθενείς εμφάνισαν ήπια COVID-19, όμως 226 (28%) ασθενείς κατέληξαν. **Από την ανάλυση προκύπτει ότι ο κίνδυνος θανάτου συσχετίστηκε σημαντικά με την ηλικία του ασθενούς, το ανδρικό φύλο, και την παρουσία άλλων υποκείμενων νοσημάτων.** Μόλις 12% των ασθενών που κατέληξαν δεν ανέφεραν κάποιο υποκείμενο νόσημα όπως η υπέρταση και οι καρδιαγγειακές παθήσεις ή ΧΑΠ. Επίσης, 281 (35%) ασθενείς είχαν λάβει χημειοθεραπεία εντός 4 εβδομάδων προ της διάγνωσης της COVID-19. Μετά την προσαρμογή για την ηλικία, το φύλο και την παρουσία υποκείμενων νοσημάτων, η χορήγηση χημειοθεραπείας κατά τις τελευταίες 4 εβδομάδες δεν είχε σημαντική επίδραση στη θνησιμότητα από COVID-19, σε σύγκριση με τους ασθενείς με καρκίνο που δεν είχαν λάβει πρόσφατα χημειοθεραπεία. Επίσης οι ερευνητές δεν διαπίστωσαν σημαντική επίδραση στη θνησιμότητα από την χορήγηση ανοσοθεραπείας, ορμονοθεραπείας ή άλλης στοχευμένης θεραπείας, ή την χορήγηση ακτινοθεραπείας τις 4 εβδομάδες πριν την διάγνωση του COVID-19. **Σε πρακτικό επίπεδο, τα δεδομένα αυτά υποδηλώνουν ότι η χημειοθεραπεία ή οι άλλες αντι-νεοπλασματικές θεραπείες δεν αυξάνουν σημαντικά τον κίνδυνο θνησιμότητας από το COVID-19 και δείχνουν ότι η χορήγηση των αντι-νεοπλασματικών θεραπειών θα πρέπει να συνεχιστεί κατά τη διάρκεια αυτής της δύσκολης περιόδου.**